

Memo

Aan: Gemeenteraad

CC:

Van: College

Datum: 12 februari 2007

Betreft: brief Comité Zutphen en Warnsveld Hoogspanningsvrij, d.d. 28 januari 2007

Geachte raad,

Het comité Zutphen en Warnsveld hoogspanningsvrij streeft naar verplaatsing of onderkabeling (onder de grond brengen) van hoogspanningslijnen nabij woningen in onze gemeente. De gemeente heeft het comité (ambtelijke) ondersteuning toegezegd.

Aanvankelijk was de motivatie van het comité dat de elektromagnetische straling van deze masten schadelijk voor de gezondheid is. Uit ambtelijke contacten blijkt dat zij deze stellingname inmiddels hebben losgelaten, maar dat de mogelijkheid van kabelbreuk het leidmotief is geworden. Overigens komt het aspect van elektromagnetische straling in de brief van 28 januari wel weer tevoorschijn.

De brief van het comité van 28 januari aan de Onderzoeksraad voor Veiligheid bevat een aantal onjuistheden waarvan het comité voor het schrijven van de brief al op de hoogte was:

1. Het risico van kabelbreuk is volgens netbeheerder Tennet¹ 1 x per 1800 jaar. Onder bepaalde weersomstandigheden en bepaalde windrichting bestaat er een mogelijkheid dat er een hoogspanningskabel of bliksemdraad breekt. Ook is het mogelijk dat een kabel binnen korte tijd twee keer breekt. Maar dan nog blijft het risico uitzonderlijk klein.
2. De breuk van de bliksemdraad van een hoogspanningsmast in de gemeente Zutphen op 25 november 2005 was een potentieel gevaarlijke situatie, maar het gaat te ver om te stellen dat inwoners van de gemeente Zutphen daardoor door het oog van de naald gekropen zijn. Deze wijze van uitdrukken geeft een onjuiste weergave van het feitelijk risico wat ter plekke gelopen werd.
3. In de bestuurlijke en ambtelijke contacten van de gemeente met het comité is nooit erkend dat de situatie buitengewoon gevaarlijk is en dat inwoners van de gemeente Zutphen door het oog van de naald gekropen zijn. Er is steeds gesteld dat het risico van kabelbreuk aanwezig, maar buitengewoon klein is. Dat laat onverlet dat op 25 november 2005 in Nederland en Duitsland diverse kabelbreuken plaatsvonden. Daarbij is gesteld dat deelname aan verkeer een aanzienlijk groter risico vormt.
4. De medewerking van Continuon is betrekkelijk. Continuon heeft toegezegd de kabels onder de grond te willen leggen indien financiering en vergunningen geregeld zijn. Zij zijn niet bereid om aan de financiering bij te dragen. Dat geldt ook voor Tennet.

¹ Tennet beheert elektriciteitsnetten. De 150 Kv lijnen die door de gemeente Zutphen gaan worden nu nog beheerd door Continuon, maar gaan binnen afzienbare tijd over naar Tennet.

5. Voor zover bij ons bekend zijn er in de recherschool aan de Voorsterallee geen zodanig gevaarlijke materialen en stoffen aanwezig dat deze een verhoogd risico vormen bij een kabelbreuk. Er is geen sprake van een milieuvergunning op dit punt.
6. Er is nauwelijks sprake van een verhoogd risico bij bluswerkzaamheden. Bij een woningbrand kan de brandweer direct blussen, waarbij zij gebruikt maken van een landelijk protocol "blussen onder hoogspanningslijnen" toepassen. De brandweer van Zutphen heeft de situatie op 8 februari 2006 ter plaatse en in aanwezigheid van het comité bekeken en heeft hiervoor een aanvalsplan geschreven zodat nog beter met de specifieke situatie rekening gehouden kan worden. Tijdens die bijeenkomst is aan het comité uitgelegd dat het blussen van een woningbrand geen probleem oplevert.
7. De duur van twee uur is onjuist. Recent heeft Continuon in een gesprek met het comité en de gemeente laten weten dat zij in voorkomende gevallen bij een kabelbreuk binnen een half uur ter plaats zijn en dat bij een kabelbreuk de spanning automatisch binnen een onderdeel van een seconde (of seconden) verbroken wordt. Het is denkbaar dat wanneer een kabel op een huis valt, de brandweer niet eerder start met blussen dan dat de netbeheerder heeft vastgesteld dat er geen restspanning meer aanwezig is. Dat risico is naar ons idee alleen aanwezig bij de snackbar aan de Lage Weide te Warnsveld.

De aanleidingen in andere gemeenten voor onderkabeling zijn niet gelegen in het beperken van risico van straling of breuk:

- In Elburg is er volgens de gemeente geen sprake van verplaatsing of onderkabeling van een hoogspanningsmast. Wel is er het voornemen om een C2000 mast te verplaatsen.
- In Ede is in 2002 een hoogspanningslijn onderkabeld vanwege de ontwikkeling van een landgoed en de aanleg van woningen. Het ging daarbij niet om het onderkabelen om het risico voor de bestaande situatie te verkleinen. Voor een huidige situatie in de plaats Ede is nog geen oplossing gevonden. Daar lopen hoogspanningslijnen over woningen. De gemeente hoopt door onderkabeling economisch voordeel te behalen waaruit de onderkabeling gedeeltelijk bekostigd kan worden.
- In Eerbeek is een 50 Kv lijn vervangen door een 150 Kv lijn (vergelijkbaar met die in Zutphen) en onderkabeld. Dat kwam omdat de bestaande infrastructuur ongeschikt was voor de nieuwe 150 Kv lijnen. Er is een nieuw verdeelstation geplaatst en in plaats van nieuwe masten te plaatsen is toen (mede op verzoek van de gemeente Apeldoorn) onderkabeld.
- In Apeldoorn is een lijn opgeheven (richting Klarenbeek) en er is destijds een hoogspanningslijn onderkabeld nadat de masten waren afgeschreven. In Apeldoorn zijn er overigens nog steeds huizen die onder hoogspanningslijnen staan.

Er is geen enkel causaal verband vastgesteld tussen een klimaatverandering en de weersomstandigheden waaronder de kabelbreuken plaatsvonden. Volgens Tennet moet er sprake zijn van natte sneeuwval net rond het vriespunt in combinatie met harde wind uit een bepaalde richting.

Het ministerie van Economische Zaken heeft telefonisch naar de gemeente gereageerd op de brief van het comité. Het standpunt van dit ministerie zoals verwoord aan wethouder Van Oosten is onveranderd: zij ondernemen geen actie om aan de wensen van het comité tegemoet te komen.

In het afgelopen jaar zijn er diverse activiteiten ondernomen door de gemeente, vaak samen met het comité:

- Er zijn een aantal gesprekken gevoerd met de gemeente Ede en de comités uit de gemeenten Zutphen en Ede. Deze gesprekken zijn voorlopig gestaakt. Dat komt omdat de gemeente Ede tijd nodig heeft om haar plannen voor verkabeling van een hoogspanningslijn uit te werken. Er is in Ede geen besluit genomen over onderkabeling of .
- Op 20 oktober 2006 heeft wethouder Van Oosten het ministerie van Economische Zaken bezocht. Dat heeft tot inzicht geleid in de rol van dit ministerie in de energievoorziening, maar niet tot een bijdrage aan het oplossen van het probleem van het comité.

- Comité en gemeente hebben samen netbeheerder Tennet én Continuon bezocht. Dat waren informatieve gesprekken. Teneur: breng geld en vergunningen mee, en wij lossen het probleem van het comité probleem op. Beide netbeheerders zullen geen geld in een oplossing investeren. Er zijn geen plannen voor opheffing van de betreffende lijnen. Zij wijzen er beiden op dat verplaatsing onder nieuwe regelgeving valt. Het is de vraag of er dan voldoende ruimte voor verplaatsing is.
- Er heeft op 26 september 2006 een gesprek plaatsgevonden tussen het comité en de afdeling Reo en Grondzaken. Daaruit blijkt dat er geen economisch gewin valt te behalen uit de onderkabeling of verplaatsing van de masten. Van toekomstige woningbouw bij de recherschool of in de groenstrook tussen Zutphen en Warnsveld is geen sprake.
- Er heeft op verzoek van het comité op 18 december 2006 een gesprek plaatsgevonden tussen het comité en het college (burgemeester en wethouder). In dat gesprek zijn standpunten uitgewisseld en heeft het college gezegd geen financiële mogelijkheden te zien voor verplaatsen of onderkabelen.

Het risico van straling door hoogspanningsmasten is (wereldwijd) nooit aangetoond; effecten op lange termijn zijn mede daarom onzeker en effecten op korte termijn zijn niet te verwachten.

Uit één onderzoek komt een geringe statistische aanwijzing dat elektromagnetische straling van hoogspanningslijnen leukemie kan veroorzaken bij kinderen jonger dan 15 jaar:

- In een groep van 3 miljoen kinderen tot 15 jaar krijgen in twee jaar tijd 800 kinderen kanker, waarvan 220 leukemie.
- In een groep van 18.000 kinderen ver van hoogspanningslijnen krijgen in twee jaar tijd 5 kinderen kanker, waarvan 1 kind leukemie.
- In een groep van 18.000 kinderen bij hoogspanningslijnen krijgen in twee jaar tijd 6 kinderen kanker waarvan 2 kinderen leukemie.

De 0,4 microtesla norm is geen harde veiligheidsnorm, maar slechts een aanname. Grofweg is een afstand van 56 meter nodig vanaf de hartlijn van een 150Kv hoogspanningslijn (bovengronds) om onder deze norm te raken. Plaatselijke omstandigheden kunnen die afstand verkleinen of vergroten. Bij onderkabeling is die afstand kleiner, maar is de straling boven de kabels sterker.

Onze inschatting is dat geen (publieke) partij financiering biedt voor de onderkabeling of verplaatsing van de masten. Daarvoor is de precedentwerking te groot en de kosten te hoog. Kema heeft berekend dat dit landelijk meer dan 800 miljoen euro kost. In de provincie Gelderland zijn er gemakkelijk voorbeelden van hoogspanningsmasten te vinden die een groter potentieel risico in zich bergen. Rijk en provincie zijn niet bereid om te financieren.

Het college ziet geen oplossing voor het financiële probleem dat aan het verplaatsen of onderkabelen verbonden is.

Het feit dat het comité tal van organisaties heeft aangeschreven duidt op een sterke wens van het comité om in haar voornemen te slagen. Het feit dat daarover geen overleg wordt gevoerd met de gemeente of daarover op zijn minst mededeling wordt gedaan, stelt de samenwerking tussen het comité en de gemeente in een zwak licht. Mogelijk geeft dat aan dat het comité haar weg naar organisaties inmiddels zelf heeft gevonden en het belang van ondersteuning door de gemeente marginaal is.

 Wij geven u in overweging om de samenwerking met het comité op te schorten tot het moment waarop zich een reële kans voor financiering voordoet.